

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19CoP/46/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3618200734
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 01. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3618200734.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Škultétyovej a sudcov JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Ivety Sopkovej vo veci starostlivosti súdu o maloletého D. X., narodeného dňa XX.XX.XXXX a maloletú A. X., narodenú dňa XX.XX.XXXX, obe deti bytom u matky, zastúpené opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny F., deti rodičov: U. P., narodenej dňa XX.XX.XXXX, bytom O. A. Q. XXX a U. X., narodeného dňa XX.XX.XXXX, bytom O. XXX, o zvýšenie výživného, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Partizánske, č.k. 2P/41/2018-100 zo dňa 11. júla 2018, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie svojím rozsudkom zmenil rozsudok tamojšieho súdu, č.k. 1P/47/2016-42 zo dňa 27.06.2016 v časti vyživovacej povinnosti otca k maloletým deťom tak, že zvýšil vyživovaciu povinnosť otca k mal. D. zo sumy 30 Eur mesačne na sumu 65 Eur mesačne a k mal. A. zo sumy 40 Eur mesačne na sumu 85 Eur mesačne, ktoré je otec povinný platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, s účinnosťou od 01.05.2018, k rukám matky (výrok I). Súčasne uložil otcovi povinnosť zaplatiť zročné výživné k mal. D. v sume 175 Eur a k mal. A. vo výške 235 Eur za obdobie od 01.05.2018 do 31.07.2018 do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto rozsudku k rukám matky (výrok II., III.). Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Partizánske, č.k. 1P/47/2016-42 zo dňa 27.06.2016 bola určená vyživovacia povinnosť otca k mal. A. vo výške 40 Eur mesačne a k mal. D. vo výške 30 mesačne. V tom čase matka bola na predĺženej rodičovskej dovolenke, poberala rodičovský príspevok vo výške 203,30 Eur mesačne, rodinné prídavky vo výške 47,04 Eur mesačne, príjem zo živnosti mala cca 120 Eur mesačne, vyživovaciu povinnosť mala k dvom maloletým deťom, v spoločnej domácnosti žil s ňou i jej plnoletý syn, ktorý je finančne nezávislý, matke pomáhal finančne s chodom domácnosti. Otec maloletých detí bol v tom čase vo výkone väzby pre úmyselnú trestnú činnosť, nebol zaradený na výkon práce, za rok 2015 nepodal daňové priznanie, neboli zistené jeho úspory. V tom čase mal. D. navštevoval materskú školu, mal X,X roka, mal. A. mala X roky, jej náklady boli zvýšené v súvislosti s jej zdravotným stavom. Od poslednej úpravy výživného sa náklady na výživu detí podstatne nezmenili, je však zrejmé, že mal. D. nastupuje od septembra 2018 do základnej školy, deti sú staršie o dva roky, pričom najmä mal. A. má vyššie náklady pre jej zdravotné obmedzenia, trpí Downovým syndrómom, má zníženú imunitu, je plienkovaná a nosí okuliare. Životná úroveň matky sa podstatne nezmenila, je na predĺženej rodičovskej dovolenke, poberať rodičovský príspevok 214,70 Eur a rodinné prídavky na dve deti v sume 47,36 Eur, zároveň je živnostníčkou, pričom za rok 2017 jej príjem z podnikania predstavoval 2.720 Eur a výdavky 1.812,45 Eur. Matka spláca hypotekárny úver so splátkou úveru 113,67 Eur mesačne. K najpodstatnejšej zmene pomerov došlo u otca maloletých, ktorý bol v čase určenia výživného posledným rozsudkom vo väzbe, aktuálne je živnostník s predmetom podnikania prípravné práce pri realizácii stavby. Otec si túto zákonnú

povinnosť podľa § 63 ods. 1 Zákona o rodine nesplnil, nepreukázal, ani nepredložil súdu podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov potrebných na rozhodnutie. Postupom podľa citovaného zákonného ustanovenia by formálne vyčíslený príjem otca mal byť cca 4.101,40 Eur, čo však súd prvej inštancie považoval za nereálny príjem. Vychádzal preto z premisy, že otec je schopný dosiahnuť čistý príjem vo výške priemernej mzdy v stavebníctve za rok 2018, čo je za prvý kvartál roku 2018 suma 661 Eur, ktorý príjem je bližší reálnym možnostiam otca maloletých a tej skutočnosti, že aj na základe zákonnej fikcie určený predpokladaný príjem by nemal byť nezlučiteľný s realitou. Aplikoval i ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine a vyslovil názor, že dlhodobé podnikanie pri formálnom nevykazovaní žiadneho, či minimálneho zisku z podnikania možno považovať za vzdanie sa výhodnejšieho zamestnania, či zárobku, ktorý by podnikateľ dosiahol, keby sa zamestnal. Z takto zistených pomerov mal. detí a ich rodičov súd prvej inštancie určil výživné na mal. A. (85 Eur mesačne) vyššie od mal. D. (65 Eur mesačne), prihliadnuc na náklady súvisiace so zdravotným stavom dieťaťa, keď dospel k záveru, že určené výživné zodpovedá princípom uvedeným v právnom predpise a tiež je aj reálne určené a zodpovedajúce schopnostiam a možnostiam rodičov a oprávneným výdavkom na maloleté deti. Zročné výživné pre obe maloleté deti za obdobie od 01.05.2018 do 31.07.2018 uložil otcovi zaplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti rozsudku. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 62, § 63 ods. 1, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1, ods. 3 Zákona o rodine. O trovách konania nerozhodoval, pretože návrh na priznanie trov konania nebol podaný.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec maloletých detí a domáhal sa, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že výživné pre mal. D. zvýši zo sumy 30 Eur mesačne na 45 Eur mesačne a výživné pre mal. A. zo sumy 40 Eur mesačne na 55 Eur mesačne. Odvolanie dôvodil tým, že jeho finančné prostriedky nepokrývajú jeho výdavky. Dôvodil, že jeho príjem ako živnostníka nie je pravidelný, cez zimné obdobie je bez príjmu, nakoľko pracuje v stavebníctve. Žije s rodičmi, ktorým prispieva na bývanie a stravu.

3. Matka vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že nesúhlasí so zmenou napadnutého rozsudku tak, ako to požaduje otec a trvá na zvýšení výživného v zmysle rozhodnutia súdu. Uviedla, že od januára 2018 jej otec prestal dobrovoľne posilať výživné a na jej urgenciu reagoval tak, že sa má o deti starať ona, keď jej ich súd „určil“. Tvrdil, že má dobrú prácu a zarába i 10.000 Eur mesačne. Žiadal ju, aby sa mohol vrátiť k nej a potom jej bude prispievať na deti. Podľa jej názoru nemá otec problém poslať deťom mesačne 150 Eur.

4. K podanému odvolaniu sa vyjadril kolízny opatrovník (Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny F.), ktorý považoval napadnutý rozsudok za vecne správny a žiadal ho potvrdiť.

5. Krajský súd v Trenčíne preskúmal vec podľa § 65 a § 66 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť.

6. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné sa samé živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (§ 62 ods. 1, 2 Zákona o rodine). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov (§ 62 ods. 5 Zákona o rodine).

7. Rozhodnutie o výživnom nie je rozhodnutím nemenným. Priznané výživné možno podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine zmeniť v prípade, ak sa menia pomery. Citované zákonné ustanovenie vychádza z predpokladu, že výživné sa vždy určuje podľa stavu, ktorý existuje v čase, keď súd rozhoduje o výživnom. Plynutím času môže nastať zmena pomerov tak na strane maloletých detí, a to v dôsledku pribúdajúceho veku, nárastom ich odôvodnených potrieb, nákladov na vzdelanie, zdravotnú starostlivosť, ako aj na strane rodičov, a to zvýšením alebo znížením ich príjmu, prípadne pribudnutím alebo odbudnutím ich vyživovacích povinností.

8. Z obsahu spisu vplýva, že naposledy bolo rozhodované o úprave práv a povinností k maloletým deťom - D. a A. rozsudkom Okresného súdu Partizánske, č.k. 1P/47/2016-42 zo dňa 27.06.2016,

ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 28.07.2016, a ktorým bolo určené, že maloleté deti boli zverené do osobnej starostlivosti matky a otec bol zaviazaný platiť výživné vo výške 30 Eur mesačne na mal. D. a 40 Eur mesačne na mal. A.. V tom čase mal. D. navštevoval materskú školu a mal. A. bola s matkou doma, pričom má Downov syndróm, zníženú imunitu a bola plienkovaná. Príjem matky predstavoval príjem zo živnosti vo výške cca 120 Eur mesačne, prídavkov na deti vo výške 47,04 Eur mesačne a rodičovský príspevok vo výške 203,20 Eur mesačne. Otec bol v tom čase vo výkone väzby, nemal žiaden príjem. Súd prvej inštancie konštatoval, že od poslednej úpravy výživného uplynuli dva roky, pomery maloletých detí sa nepochybné zmenili, nakoľko nastala zmena spočívajúca v plynutí času a vzrastajúcim vekom detí, pomery na strane matky sa podstatne nezmenili. K najvýznamnejšej zmene pomerov došlo na strane otca maloletých detí, ktorý vykonáva podnikateľskú činnosť v stavebníctve na základe živnostenského oprávnenia. Príjem otca súd prvej inštancie určil podľa ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine, vzhľadom na to, že otec nepreukázal súdu príjmy z inej činnosti, nepredložil podklady na zhodnotenie jeho majetkových pomerov a neumožnil súdu sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu zistenie aj ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie. Ustanovená výška výživného bola určená s prihliadnutím na reálne možnosti otca tak, aby táto suma predstavovala výživné, ktorého plnenie je v reálnych možnostiach povinnej osoby. Otec maloletých má tri vyživovacie povinnosti, na staršie dieťa zo skoršieho vzťahu, mal. Y., platí výživné 50 Eur mesačne, určené výživné na mal. D. a mal. A. predstavuje spolu sumu 150 Eur mesačne, spolu tak celková vyživovacia povinnosť otca k jeho trom deťom predstavuje sumu 200 Eur. Pri predpokladanom príjme otca cca 661 Eur mesačne (priemerná mzda v stavebníctve za prvý kvartál roku 2018), ktorý príjem je nesporne v schopnostiach a možnostiach otca dosahovať, je súdom určené výživné pre mal. D. a mal. A. primerané, zodpovedajúce ich odôvodneným potrebám.

9. Ustanovenie § 231 CSP umožňuje zmenu rozsudku odsudzujúceho na plnenie v budúcnosti zročných dávok alebo na plnenie v splátkach, a to v prípade, že sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie splátok. Podmienkou pre opakované rozhodnutie o výživnom je zmena pomerov, ktorá je upravená v § 78 Zákona o rodine. Podľa ods. 1 veta prvá predmetného ustanovenia, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Dôvodom na zmenu rozhodnutia o výživnom je podstatná zmena okolností (či už na strane oprávneného alebo povinného), ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom. V zmysle tzv. valorizačnej klauzuly, upravenej v ods. 3 tohto ustanovenia, sa pri posudzovaní toho, či došlo k zmene pomerov, vždy musí prihliadnuť na vývoj životných nákladov za celé obdobie, za ktoré sa navrhuje zmena výšky výživného.

10. Vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu danej veci dospel odvolací súd k zhodnému názoru ako súd prvej inštancie, že návrh matky na zvýšenie výživného pre obe maloleté deti bol čiastočne dôvodný. Predovšetkým na strane otca nastala podstatná zmena pomerov spočívajúca v tom, že už nie je vo väzbe a vykonáva podnikateľskú činnosť v oblasti stavebníctva na základe živnostenského oprávnenia a jeho príjem by tak mal byť minimálne vo výške priemernej mzdy v stavebníctve v roku 2018, t. j. vo výške 661 Eur. Rovnako došlo k podstatným zmenám pomerov na strane maloletých detí s ohľadom na celkový vývoj životných nákladov od doby poslednej úpravy výživného, pričom bolo potrebné prihliadnuť na ich vek, náklady spojené so školskými i mimoškolskými aktivitami, ich zdravotný stav, ktoré všetky náklady predstavujú ich odôvodnené potreby.

11. Pokiaľ súd prvej inštancie na základe ním zisteného skutkového stavu zvýšil výživné zo strany otca pre obe maloleté deti s účinnosťou od 01.05.2018 zo sumy 30 Eur mesačne na sumu 65 Eur mesačne pre mal. D. a zo sumy 40 Eur mesačne na sumu 85 Eur mesačne na mal. A., nemohol odvolací súd jeho rozhodnutiu nič vytknúť, nakoľko výška výživného pre obe maloleté deti zodpovedá jednak odôvodneným potrebám maloletých detí, ako aj možnostiam a schopnostiam a majetkovým pomerom ich otca. Odvolací súd zdôrazňuje, že vyživovacia povinnosť matky k maloletým deťom je plnená predovšetkým jej osobnou starostlivosťou o ne, pričom nepochybné prispieva na potreby maloletých detí zo svojho príjmu.

12. Otec v podanom odvolaní poukazoval na svoju nepriaznivú finančnú situáciu. V tejto súvislosti odvolací súd zdôrazňuje, že výživné má prednosť pred inými výdavkami rodiča a súd neberie do úvahy pri skúmaní možností a schopností povinného rodiča, ako aj jeho majetkových pomerov výdavky, ktoré nie je nevyhnuté vynaložiť. Dodáva, že právo na výživu je zákonný nárok dieťaťa a každý rodič je povinný vyživovať svoje dieťa, aj keď na úkor svojho minima. Naviac, otec nepredložil,

ani neoznačil súdu žiaden dôkaz, z ktorého by bolo aspoň osvedčená jeho nepriaznivá finančná situácia a neschopnosť dosahovať taký príjem, z ktorého by mohol plniť súdom určenú vyživovaciu povinnosť k maloletým deťom. Je tiež možné dospieť k záveru, že pokiaľ sa otcovi v podnikaní dlhodobo nedarí a jeho výdavky presahujú jeho príjmy, nič mu nebráni, v záujme plnenia si vyživovacej povinnosti k maloletým deťom, aby sa v oblasti stavebníctva zamestnal a dosahoval minimálne priemerný plat zamestnanca v stavebníctve, z ktorého príjmu súdy oboch inštancií v danej veci i vychádzali.

13. Odvolací súd zastáva názor, že pokiaľ otec zaplatí výživné pre obe maloleté deti vo výške 150 Eur mesačne, zostane mu z jeho predpokladaného príjmu (ktorý nepochybne dosahovať môže) dostatočná suma, aby zabezpečil rovnakú životnú úroveň aj svojmu tretiemu dieťaťu, mal. Y. a bude tak zabezpečená rovnaká životná úroveň pre jeho tri maloleté deti.

14. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie, vrátane rozhodnutia o zročnom výživnom, ako vecne správny potvrdil.

15. Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté pomerom hlasov 3.0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie u súdneho exekútora podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) alebo návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia u miestne príslušného súdu podľa zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok.

Rozhodnutie o peňažnej povinnosti vo vzťahu k maloletému možno vykonať cestou exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov a to exekúciou zrážkami zo mzdy a z iných príjmov, prikázaním pohľadávky, prikázaním pohľadávky z účtu v banke, prikázaním iných peňažných pohľadávok, postihnutím iných majetkových práv, exekúciou na obchodný podiel, predajom hnutelných vecí, predajom cenných papierov, predajom nehnuteľnosti, predajom podniku, príkazom na zadržanie vodičského preukazu.